

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN EN
TELECOMMUNICATIE**

**BESLUIT VAN DE RAAD VAN HET BIPT
VAN
5 NOVEMBER 2008
BETREFFENDE
DE PUBLICATIE VAN EEN OVEREENSTEMMINGSV
ERKLARING
MET BETREKKING TOT DE GESCEIDEN BOEKHOUDING VAN
BELGACOM VOOR HET JAAR 2004**

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	1
2.	Retroacta	1
3.	reglementaire Principes die van toepassing zijn op de gescheiden boekhouding van 2004	1
4.	Overzicht van de partijen die betrokken zijn in het verificatieproces	3
5.	Opsplitsing van de exploitatiekosten, het geïnvesteerd vermogen en de inkomsten over de algemene bedrijfsactiviteiten	3
6.	Toewijzing van de kosten aan gesplitste netwerkcomponenten en identificatie van de niet-toerekenbare kosten	4
6.1	Toewijzing overeenkomstig het beginsel van kostenveroorzaking	4
6.2	Toewijzing van de kosten aan gesplitste netwerkcomponenten	5
6.3	Identificatie van de niet-toerekenbare kosten	8
7.	Bepaling van de waarde van de netwerkactiva tegen hun toekomstgerichte of huidige waarde	9
8.	Publicatie	11
8.1	Publicatie van een winst- en verliesrekening, alsook van het vast kapitaal voor de investeringen	11
8.2	Identificatie van de valorisatie van de interne verrekeningen van de ene bedrijfsactiviteit bij de andere	11
9.	Documentatie van het systeem van gescheiden boekhouding van 2004	12
10.	Audit van de gescheiden boekhouding van 2004	12
11.	Overeenstemmingsverklaring	14
12.	Beroepsmogelijkheden	17

1. INLEIDING

Het doel van dit besluit bestaat erin de naleving te evalueren van de reglementaire principes voor de gescheiden boekhouding van 2004 van Belgacom, overeenkomstig § 2 van artikel 109 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven (hierna "de wet van 21 maart 1991"). Krachtens dit artikel is het Instituut belast met de controle op de naleving van de boekhoudkundige principes vastgelegd in het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 betreffende sommige boekhoudkundige principes die van toepassing zijn op organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt (hierna "het koninklijk besluit van 4 oktober 1999"), alsook met de publicatie van een overeenstemmingsverklaring.

De opmerkingen/verplichtingen die geformuleerd zijn in het besluit betreffende de overeenstemmingsverklaring in verband met de gescheiden boekhouding van een gegeven jaar moeten worden toegepast in de boekjaren met betrekking tot de gescheiden boekhouding waarvan de voorbereiding aanvangt na de aanneming van dat besluit.

De opmerkingen die zijn geformuleerd in het kader van deze overeenstemmingsverklaring doen geen afbreuk aan de specifieke besluiten van het BIPT met betrekking tot de tarifiering van wholesalediensten.

2. RETROACTA

Op 30 december 2005 heeft Belgacom aan het BIPT het verslag over de auditwerkzaamheden overgezonden van bedrijfsrevisor Ernst & Young betreffende de controle van de gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2004.

Op 2 februari 2006 heeft bedrijfsrevisor Ernst & Young een addendum opgesteld bij zijn verslag over de auditwerkzaamheden, een addendum waarin de bedrijfsrevisor antwoordt op een aantal specifieke vragen van het BIPT.

Op 8 augustus 2006 heeft Analysys aan het BIPT de conclusies van zijn werk meegedeeld in verband met de voorbereiding (van de overeenstemmingsverklaring) met betrekking tot de gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2004 en in verband met de uitvoering van de verplichting tot gescheiden boekhouding in het nieuwe regelgevingskader.

Op 26 september 2007 heeft het Instituut Belgacom uitgenodigd om te reageren op het verslag van Analysys met de vraag om zijn opmerkingen toe te sturen.

Belgacom heeft zijn opmerkingen aan het BIPT toegestuurd met een schrijven d.d. 14 november 2007.

Op 6 augustus 2008 heeft het BIPT voor raadpleging een ontwerpbesluit gepubliceerd betreffende de publicatie van een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot het systeem van gescheiden boekhouding van Belgacom voor het jaar 2004.

Op dit ontwerpbesluit is geantwoord door Belgacom en door de vereniging FAC. Met de ontvangen antwoorden heeft het Instituut rekening gehouden bij het opstellen van dit besluit.

Een synthese van de argumenten die tijdens de openbare raadpleging naar voren zijn gebracht, is op 30/10/2008 gepubliceerd op de website van het BIPT.

3. REGLEMENTAIRE PRINCIPES DIE VAN TOEPASSING ZIJN OP DE GESCEIDEN BOEKHOUDING VAN 2004

Conform artikel 109¹ van de wet van 21 maart 1991 dient NV Belgacom (btw-nr. 202.239.951.), als organisatie met een sterke positie op de markt voor spraaktelefonie, huurlijnen en vaste openbare telefoonnetwerken, voor het jaar 2004 zijn boekhouding zodanig te organiseren dat de exploitatieresultaten voortvloeiend uit de verschillende telecommunicatiediensten waar het een sterke positie op de betrokken markt heeft, gescheiden blijven van die voortvloeiend uit de andere telecommunicatiediensten.

De controle op deze boekhoudkundige verplichting is conform artikel 109, § 2, van de wet van 21 maart 1991 de taak van het Instituut. Krachtens dit artikel is het Instituut immers belast met de controle op de naleving van de boekhoudkundige principes vastgelegd in het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 betreffende sommige boekhoudkundige principes die van toepassing zijn op organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt, alsook met de publicatie van een overeenstemmingsverklaring.

Zoals in de tabel hieronder te zien is, is de structuur van het besluit gebaseerd op die van artikel 2 van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999.

Inhoud	Hoofdstuk
Opsplitsing van de exploitatiekosten, het geïnvesteerd vermogen en de inkomsten door ze ten minste te verdelen over de volgende algemene bedrijfsactiviteiten	5
De kosten, het geïnvesteerd vermogen en de inkomsten worden toegewezen overeenkomstig het beginsel van kostenveroorzaking	6.1
Voldoende detaillering van het kostenberekeningssysteem om de kosten aan gesplitste netwerkcomponenten te kunnen toewijzen	6.2
Identificatie en validering van de niet-toerekenbare kosten op een aparte rekening en goedkeuring van de toerekening ervan	6.3
Bepaling van de waarde van de netwerkactiva tegen hun toekomstgerichte of huidige waarde	7
Publicatie van een winst- en verliesrekening, alsook van het vast kapitaal voor de investeringen	8.1
Identificatie van de valorisatie van de interne verrekeningen van de ene bedrijfsactiviteit bij de andere	8.2

¹ Artikel 109 van de wet van 21 maart 1991, § 1. Geen enkele (anticoncurrentiële) subsidiëring ten aanzien van een organisatie met een sterke positie op de betrokken markt, vanuit een telecommunicatiedienst waar die persoon een sterke positie op de betrokken markt heeft naar andere telecommunicatiediensten wordt toegestaan.

Elke organisatie met een sterke positie op een betrokken markt organiseert haar boekhouding zodanig dat de exploitatieresultaten voortvloeiend uit de verschillende telecommunicatiediensten waar zij een sterke positie op een betrokken markt heeft, gescheiden blijven van die voortvloeiend uit de andere telecommunicatiediensten.

§ 2. Ten einde toe te zien op de naleving van de verplichtingen van dit hoofdstuk, legt de Koning, op advies van het Instituut, de boekhoudkundige principes vast die de leverancier van de dienst moet toepassen. In dat kader verstrekt deze aan het Instituut of zijn gevolmachtigden alle noodzakelijke inlichtingen. De vertrouwelijkheid van die inlichtingen wordt door het Instituut gegarandeerd.

Het Instituut controleert de naleving van de boekhoudkundige principes die zijn vastgesteld in het koninklijk besluit bedoeld in het vorige lid. Elk jaar wordt een overeenstemmingsverklaring gepubliceerd."

4. OVERZICHT VAN DE PARTIJEN DIE BETROKKEN ZIJN IN HET VERIFICATIEPROCES

In totaal waren 4 partijen betrokken bij de oefening betreffende de gescheiden boekhouding 2004 van Belgacom. Die partijen zijn:

- Belgacom;
- bedrijfsrevisor Ernst & Young;
- het BIPT;
- Analysys.

De opdracht van Analysys bestond er specifiek in de handelwijze van Belgacom inzake gescheiden boekhouding te vergelijken met de handelwijze die in andere landen wordt waargenomen en op basis daarvan aanbevelingen te doen. Uit die vergelijkingen blijkt dat het model van gescheiden boekhouding 2004 van Belgacom op talrijke punten aansluit op de beste praktijken. De opmerkingen die in dit document worden gemaakt, stellen deze algemene beoordeling niet ter discussie.

Een uitvoerige voorstelling van het rapport van Analysys en de reacties van Belgacom op dat rapport valt buiten het bestek van dit besluit.

5. OPSPLITSING VAN DE EXPLOITATIEKOSTEN, HET GEÏNVESTEERD VERMOGEN EN DE INKOMSTEN OVER DE ALGEMENE BEDRIJFSACTIVITEITEN

In zijn model van boekhoudkundige scheiding stelde Belgacom een gescheiden boekhouding voor negen producten voor (gegroepeerd in 5 productcategorieën):

<i>Geaggregeerde productcategorieën</i>	<i>Productcategorieën</i>
Interconnectie	Pols IC-links IC-verkeer Nationale gespreksdoorgifte
Huurlijnen	Huurlijnen
Spraaktelefonie	Spraaktelefonie - toegang Spraaktelefonie - verkeer
Ontbundeling van het aansluitnet	Ontbundeling van het aansluitnet
Overige producten	Overige producten

Het BIPT is van oordeel dat de uitsplitsing van de diensten die Belgacom in 2004 heeft voorgesteld, gepast is ten aanzien van de eisen van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999. Daartegenover staat dat het niveau van specificatie dat Belgacom verstrekt voor de retaildiensten, weliswaar voldoet aan het koninklijk besluit, maar wel beperkter is dan wat verstrekt wordt door de historische operatoren in de andere landen, zoals Italië, Spanje of het

Verenigd Koninkrijk. Het BIPT legt er evenwel de nadruk op dat Belgacom geen gevolg heeft gegeven aan bepaalde verzoeken vanwege het Instituut om een hoger niveau van specificatie te geven door de rubrieken "spraaktelefonie" en "overige producten" onder te verdelen.

▪ Retailactiviteiten: klantensegmenten voor spraaktelefonie

Belgacom voldoet aan het niveau van specificatie dat voorgeschreven wordt door het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 wat betreft de uitsplitsing die in het systeem van gescheiden boekhouding wordt gemaakt voor de activiteit "Retailactiviteit".

Belgacom heeft echter geen gevolg gegeven aan het verzoek van het Instituut om in de gescheiden boekhouding van Belgacom binnen de activiteit "Retailactiviteiten" een onderscheid te maken tussen de exploitatieresultaten van de diensten voor vaste spraaktelefonie die aan particuliere klanten worden verstrekt en die van de diensten voor vaste spraaktelefonie die aan niet-particuliere klanten worden verstrekt. Volgens het BIPT vereist de kostenbasing dat lagere tarieven worden gemotiveerd door de onderliggende kostenvoordelen, zodat wordt gegarandeerd dat lagere tarieven voor een bepaalde groep klanten (de zakelijke gebruikers) niet worden gecompenseerd door hoge tarieven voor een andere groep gebruikers (de particuliere gebruikers). Het BIPT vindt daarom dat de toepassing van gescheiden boekhouding een gepast middel is om de kostenbasing van de spraaktelefoniedienst na te gaan. Hoewel het Instituut erkent dat gescheiden boekhouding en kostentoerekening twee aparte verplichtingen zijn met elk een eigen doel, vindt het dat er tussen deze twee verplichtingen nauwe verbanden bestaan.

Omdat het verzoek van het BIPT niet gebaseerd was op het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 rechtvaardigt het feit dat Belgacom daar geen gevolg aan heeft gegeven, niet het formuleren van een voorbehoud.

▪ Andere activiteiten: verdeling in segmenten

Belgacom voldoet aan het niveau van specificatie dat voorgeschreven wordt door het koninklijk besluit van 21 maart 1991 wat betreft de uitsplitsing die in het systeem van gescheiden boekhouding wordt gemaakt voor de activiteit "Andere activiteiten".

De diensten ADSL-retail en ADSL-wholesale zijn niet geïdentificeerd in het blok 'andere activiteiten'.

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 kan het Instituut een meer doorgedreven ontleding vragen van de rubriek "Andere activiteiten". Het onderscheid van de ADSL-retail- en de ADSL-wholesaledienst binnen de activiteit "andere producten" is gerechtvaardigd om zich ervan te vergewissen dat er zich geen onrechtmatige kruissubsidiëring voordoet, wanneer die retailproducten concurreren met de producten van de alternatieve operatoren die op de referentietaanbiedingen BRUO en BROBA gebaseerd zijn.

6. TOEWIJZING VAN DE KOSTEN AAN GESPLITSTE NETWERKCOMPONENTEN EN IDENTIFICATIE VAN DE NIET-TOEREKENBARE KOSTEN

6.1 TOEWIJZING OVEREENKOMSTIG HET BEGINSSEL VAN KOSTENVEROORZAKING

Het causaliteitsbeginsel zegt dat inkomsten, kosten, activa en passiva moeten worden toegewezen aan het kostenonderdeel, de dienst en taak in overeenstemming met de activiteiten die ervoor zorgen dat de inkomsten worden verdiend, de kosten worden opgelopen, de activa worden verworven of de passiva ontstaan.

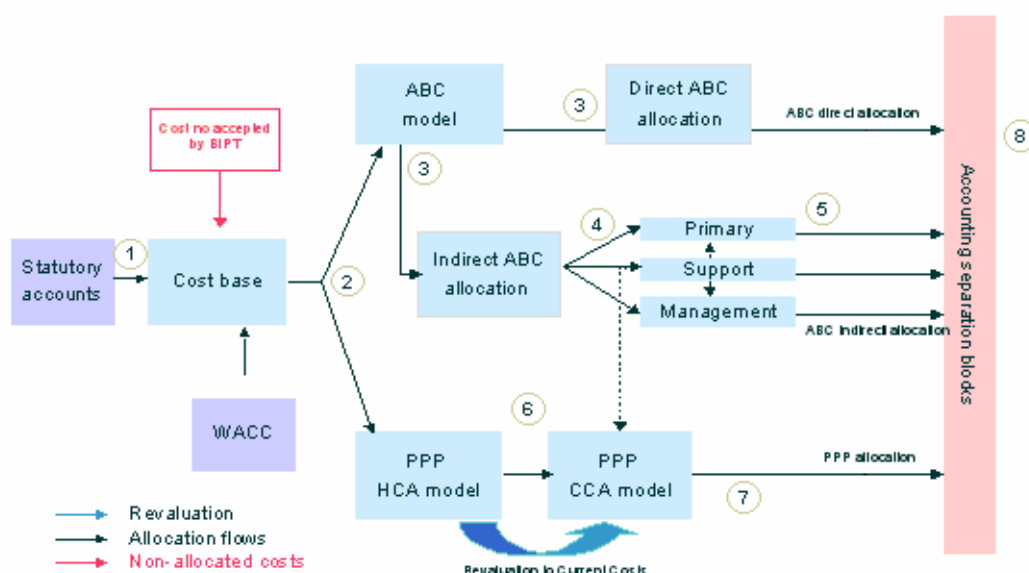
De hoeveelheid informatie waarover Belgacom beschikt in verband met de toewijzingsfactoren is heel groot. De voornaamste opmerking vanwege Analysys is dat een

buitensporige bezorgdheid om zich te schikken naar het beginsel van kostenveroorzaking heeft geleid tot een hoge mate van complexiteit in de onderliggende kostenmodellen van het model van gescheiden boekhouding, hetgeen ten koste gaat van de transparantie van de resultaten.

Om het gebruik van bepaalde toewijzingsfactoren te rechtvaardigen, beveelt Analysis aan dat Belgacom verslagen zou moeten opstellen waarin uitvoerig wordt uitgelegd hoe de kosten zijn toegewezen, welke waarden zijn gebruikt en welke informatiebronnen werden gebruikt. Belgacom heeft gepreciseerd dat de auditor dergelijke technische rapporten ontving in het kader van zijn opdracht.

6.2 TOEWIJZING VAN DE KOSTEN AAN GESPLITSTE NETWERKCOMPONENTEN

Het model van gescheiden boekhouding van Belgacom is erop gericht alle kosten en inkomsten van Belgacom toe te wijzen aan verschillende boekhoudkundig gescheiden blokken. Hieronder geeft het BIPT een overzicht van de verschillende stappen in de toewijzing van de kosten aan gesplitste netwerkcomponenten. In de onderstaande figuur worden die stappen schematisch voorgesteld.

▪ Stap 1: verzoening tussen de statutaire boekhouding en de kostenbasis van de gescheiden boekhouding

De informatiebron die wordt gebruikt als inputgegevens voor het model van gescheiden boekhouding is de statutaire boekhouding. Er worden een aantal aanpassingen doorgevoerd voordat de toewijzing wordt aangevat:

- de kapitaalkosten worden bij de kostenbasis opgeteld. de kapitaalkosten worden berekend als de Net Book Value-activa (NBV) vermenigvuldigd met de WACC;
- sommige kosten worden door het BIPT niet aanvaard voor de tarieven van het referentie-interconnectieaanbod (BRIO) en worden uitgesloten van de totale kostenbasis.

▪ Stap 2: splitsing van de kostenbasis tussen netwerkgebonden en niet-netwerkgebonden kosten

In de tweede stap wordt de totale kostenbasis opgesplitst tussen het ABC-model en het PPP-model:

- Het ABC-model wordt gebruikt om niet-netwerkkosten zoals commerciële kosten en managementkosten toe te wijzen;
- Het PPP-model wordt gebruikt om netwerkgebonden kosten toe te wijzen aan boekhoudkundig gescheiden blokken.

In deze stap worden de kosten gegroepeerd in kostenpools (logische eenheden die soortgelijke activiteiten uitoefenen) en in homogene kostenpools (homogene groeperingen van kosten die een soortgelijke functie vervullen, of in geval van personen, met een soortgelijke werkschrijving).

▪ Stap 3: uitsplitsing van de ABC-kosten in directe en indirecte kosten

De ABC-kosten worden uitgesplitst in directe en indirecte kosten:

In het model zijn de directe kosten de kosten die rechtstreeks aan de producten kunnen worden toegewezen. Maken daarvan deel uit: de CPE, de interconnectievergoedingen, de commissies betaald aan derden en de loonkosten voor sommige afdelingen, zoals de telefooninlichtingendiensten. De toewijzingsleutels daarvan worden bepaald op grond van de kostenpools en homogene kostenpools.

In het model zijn de indirecte kosten de kosten die niet rechtstreeks aan de producten kunnen worden toegewezen.

▪ Stap 4: toerekening van indirecte kosten aan de activiteiten

De toerekening van indirecte kosten aan de activiteiten kan in twee stappen worden onderverdeeld:

- de indirecte kosten worden gerangschikt in drie soorten van activiteiten: primaire, management- en ondersteunende activiteiten;
- de ondersteunende activiteiten worden toegewezen aan management- en primaire activiteiten, het PPP-model en rechtstreeks aan de producten.

➤ Tussenstap 4.1: klassering van indirecte kosten: primaire, management- en ondersteunende activiteiten

In de eerste tussenstap worden de indirecte kosten onderverdeeld in drie soorten activiteiten:

- Primaire activiteiten zijn activiteiten die de levering van producten en diensten aan klanten direct ondersteunen, waaronder strategie, product- en marktmanagement, uitvoering, garantie, facturering en inning, netwerkplanning, -engineering en -ontwikkeling.
- De managementactiviteiten zijn activiteiten die vereist zijn om het bedrijf te leiden en die losstaan van de netwerkactiviteiten en de commerciële activiteiten, waaronder human resources, financiën, administratie, het beheer van wijzigingen en inspanningen ter verbetering.
- Ondersteunende activiteiten zijn activiteiten die hoofdzakelijk de realisatie van andere activiteiten steunen, waaronder logistiek, de bevoorradingsketen, de apparatuurdiensten en de IT-diensten.

- Tussenstap 4.2: toerekening van ondersteunende kosten aan managementactiviteiten, primaire activiteiten en het PPP-model

In de tweede tussenstap rekt Belgacom ondersteunende kosten van stap 4.1 toe aan activiteiten.

De kosten van een ondersteunende activiteit worden trapsgewijs toegewezen. De kosten van de IT-diensten worden het eerst verdeeld, gevolgd door de kosten van de bevoorradingsketen, alsook de apparatuurdiensten. Er is rekening gehouden met twee criteria in het principe van trapsgewijze toewijzing:

- relevantie: de hoogste kosten worden het eerst toegewezen;
- kostenveroorzaking: de kosten moeten worden toegewezen aan de producten die aan de oorsprong liggen van de kosten.

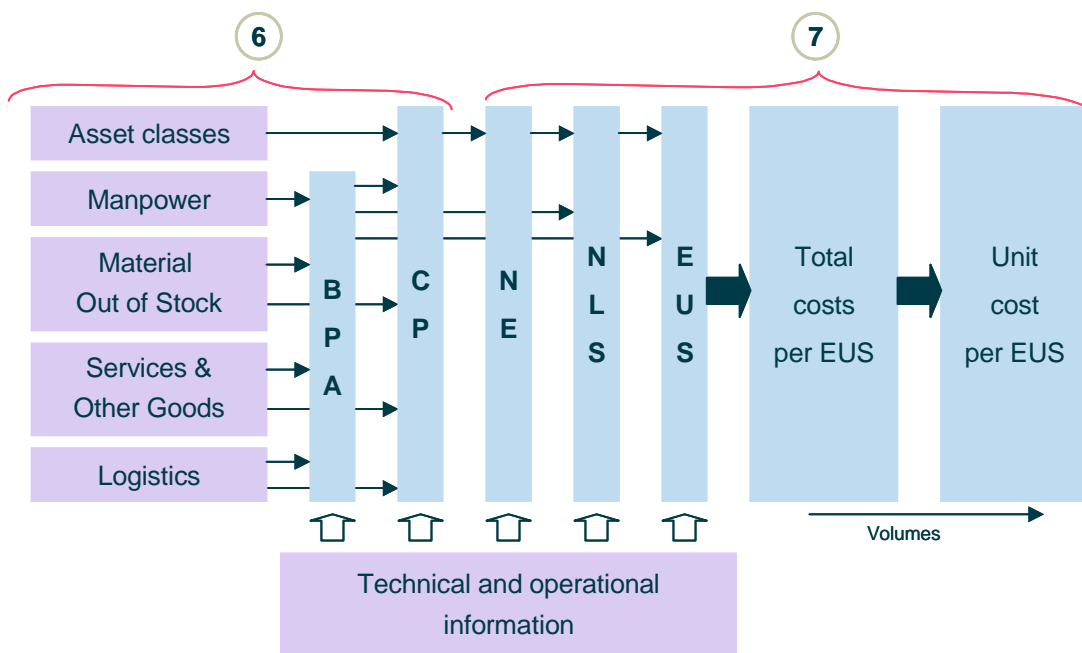
- Stap 5: toerekening van kosten van primaire activiteiten en van managementactiviteiten aan de producten

De vijfde en laatste stap van het ABC-model bestaat erin de primaire activiteiten en de managementactiviteiten toe te wijzen.

Het Excelmodel inzake gescheiden boekhouding detailleert het resultaat van de toerekening van de categorieën van primaire activiteiten en managementactiviteiten aan de hierboven beschreven eindgebruikersdiensten.

- Stap 6: PPP-model

Het PPP-model heeft tot doel de netwerkkosten toe te wijzen aan de producten. De functionele beschrijving die door Belgacom is verstrekt, detailleert punt per punt het toewijzingsproces in 2004. In het bijzonder legt Belgacom het toewijzingsproces voor dat in de onderstaande figuur wordt weergegeven.

De eerste stap van het PPP-model wordt verdeeld in twee fases:

- revaluatie van activa;
- de groepering van de kostenbronnen in kostenpools.

➤ Tussenstap 6.1: revaluatie van activa

Voordat het proces van PPP-toewijzing wordt gestart, worden de netwerkactiva gerevalueerd in huidige kosten en worden vervolgens de jaarlijkse kosten berekend. Om de jaarlijkse kosten te berekenen wordt de Tilted Annuity Method (TAM) gebruikt.

➤ Tussenstap 6.2: groepering van de kostenbronnen in kostenpools.

Net als bij het ABC-model moeten bij het PPP-model de kostenbronnen vanuit het algemene grootboek (zowel de afschrijving als de algemene uitgaven) worden gegroepeerd in een kleiner en beter hanteerbaar aantal kostenpools. Een kostenpool kan bijvoorbeeld een type van uitrusting, een soort kabel of de kosten van een systeem voor netwerkbeheer zijn. Voor die taak combineert Belgacom de gerevalueerde klassen van activa en de operationele uitgaven voor het netwerk op basis van de technische en operationele informatie.

▪ Stap 7: toerekening van de kostenpools aan de eindgebruikersdiensten (producten)

De toerekening van netwerkkostenpools aan de eindgebruikersdiensten verloopt in drie stappen:

- toewijzing van kostenpools aan netwerkelementen - netwerkelementen kunnen worden beschouwd als de bouwstenen van de netwerkinfrastructuur;
- toewijzing van netwerkelementen aan netwerklaagdiensten - netwerklaagdiensten kunnen worden beschouwd als intermediaire diensten die worden verstrekt door een bepaalde netwerklaag aan een andere netwerklaagdienst, of aan een eindgebruikersdienst;
- toewijzing van de netwerklaagdiensten aan de eindgebruikersdiensten - eindgebruikersdiensten zijn de diensten die werkelijk aan de klant worden verstrekt. Ze bestaan uit een of meer netwerklaagdiensten.

▪ Stap 8: gescheiden boekhouding - verrekeningskosten

Op het einde van de boekhoudkundige opsplitsing heeft Belgacom aparte reglementaire rekeningoverzichten voorgelegd voor elk van de vier boekhoudkundig gescheiden blokken: retail, local, core en andere. In het Belgacommodel worden die gescheiden blokken over de volgende diensten verdeeld:

- retail – verkeer, toegang, huurlijnen;
- local – ontbundeling van het aansluitnetwerk (LLU);
- core – nationale gespreksdoorgifte, interconnectieverbindingen, interconnectieverkeer, interconnectiepunten (Pol);
- overige bedrijfsactiviteiten – andere.

Om alle kosten te doen overeenstemmen met de betrokken inkomsten, worden tussen de bedrijfssectoren kosten verrekend. De voorstelling van die verrekeningskosten in de gescheiden boekhouding levert een transparante identificatie op van de manier waarop de verschillende takken van de onderneming bijdragen tot de diensten en producten die door een andere tak worden geleverd.

6.3 IDENTIFICATIE VAN DE NIET-TOEREKENBARE KOSTEN

De aanbeveling van het gemeenschappelijk standpunt C(2005)3480 van de ERG luidt dat het kostentoerekeningssysteem van de SMP-operator in staat moet zijn om het onderscheid te maken tussen de directe toerekenbare kosten (kosten die geheel en ondubbelzinnig zijn opgelopen voor specifieke *entiteiten*) en de indirect toerekenbare kosten (kosten waarvoor een omslag nodig is over verschillende *entiteiten* op grond van een objectieve methode).

De definitie van directe kosten die door Belgacom wordt gehanteerd in zijn model van gescheiden boekhouding is niet in overeenstemming met de definitie van de ERG, hetgeen verwarring kan scheppen. Belgacom definieert directe kosten als kosten die geheel en ondubbelzinnig zijn opgelopen voor specifieke *producten*; daarom is het aandeel van de directe kosten klein in vergelijking met wat we zouden verwachten.

Dat verschil in definities heeft echter geen werkelijke invloed op de resultaten van de gescheiden boekhouding. Bovendien is met de definities die door Belgacom worden gebruikt, rekening gehouden in het besluit van het BIPT van 22 augustus 2007 betreffende het kostentoerekeningssysteem.

7. BEPALING VAN DE WAARDE VAN DE NETWERKACTIVA TEGEN HUN TOEKOMSTGERICHTE OF HUIDIGE WAARDE

Belgacom heeft drie methodes aangenomen bij de waardering van de netwerkactiva. Om de huidige kosten te weerspiegelen, worden activa die in het ABC-model worden behandeld, niet aangepast. De revaluatiemethoden die door Belgacom worden toegepast zijn: inventaris, indexering en 'ongewijzigd laten'. De gebruikte afschrijvingsmethode is de TAM. FDA's (fully depreciated assets) zijn inbegrepen maar er wordt gebruikgemaakt van economische levensduur.

De drie gebruikte methoden worden hieronder samengevat:

- Inventaris - de revaluatie geschiedt door het volume van elk specifiek type van uitrusting dat momenteel in het netwerk is geïnstalleerd te vermenigvuldigen met de huidige gemiddelde kostprijs ervan per eenheid. De huidige kostprijzen per eenheid zijn gebaseerd op de prijzen die zijn vastgelegd in de huidige kaderovereenkomsten die Belgacom met zijn leveranciers heeft afgesloten. In 2004 werd de inventarismethode gebruikt voor [vertrouwelijk]% van toegang, [vertrouwelijk]% van switching en [vertrouwelijk]% van transmissieapparatuur.
- Indexering - de investeringen voor elk jaar worden vermenigvuldigd met de prijsindex van het betrokken jaar. De prijsindex is gelijk aan de verhouding van de huidige prijs tot de historische prijs van de equivalente dienst of het equivalente product. Belgacom definieert drie types van prijsindexen: indexcijfer voor arbeid, indexcijfers voor de diensten verstrekt door externe bedrijven en het indexcijfer voor materiaal. In 2004 werd de indexatiemethode gebruikt voor [vertrouwelijk]% van toegang, [vertrouwelijk]% van switching en [vertrouwelijk]% van transmissieapparatuur.
- 'Ongewijzigd laten' – geen revaluatie. Deze methode is bruikbaar voor kosten met een heel korte afschrijvingsperiode of voor software-intensieve producten. In 2004 werd de methode 'ongewijzigd laten' gebruikt voor [vertrouwelijk]% van toegang, [vertrouwelijk]% van switching en [vertrouwelijk]% van transmissieapparatuur.

De benadering van Belgacom is in overeenstemming met de beste praktijken doordat de inventarismethode wordt gebruikt telkens wanneer dat mogelijk is.

De voornaamste conclusies wat de revaluatie van de activa betreft, worden hieronder samengevat.

- toegangsnetwerk

De revaluatie van de toegang die door Belgacom is verricht, is betrekkelijk agressief in vergelijking met de aanpak van de andere historische operatoren. Deze vaststelling wordt geformuleerd onverminderd de besluiten van het BIPT betreffende meer in het bijzonder bepaalde wholesaletarieven zoals specifiek het aansluitnet (cf. het besluit van het BIPT van 13 juni 2007 betreffende de BRUO Rental Fee).

- switchingnetwerk

De revaluatie die in 2004 voor het switchingnetwerk is verricht, stemt niet overeen met de revaluatie waartoe het BIPT heeft besloten in het kader van het top-down model voor de interconnectietarieven (vanaf de oefening BRIO 2005).

Belgacom verzet zich tegen de toepassing in de gescheiden boekhouding van de methode die het BIPT hanteert in verband met de waardering van het switchingnetwerk. Volgens Belgacom moet de gescheiden boekhouding een getrouw beeld geven van de operationele en technische logica van zijn verschillende bedrijfsactiviteiten en productcategorieën, en zou het onlogisch zijn om in de gescheiden boekhouding parameters en methodes op te nemen die niet rechtstreeks verband houden met de operationele realiteit van Belgacom. Terwijl de Gross Replacement Cost (GRC) in het kader van het BRIO volgens het BIPT geacht wordt kosten te vertegenwoordigen die een nieuwkomer zou betalen om een soortgelijk netwerk aan te leggen als dat van Belgacom in een context van groei, wordt de GRC in het kader van de boekhoudkundige scheiding geacht de kosten te vertegenwoordigen die een verticaal geïntegreerde operator oploopt in de reële context waarin hij zich ontwikkelt, namelijk een context van onderhoud wat de switchingactiviteit betreft. Belgacom voegt daaraan toe dat gescheiden boekhouding en kostenbasing van de wholesaletarieven twee verschillende verplichtingen vormen met andere doeleinden. Aangezien de verplichting tot gescheiden boekhouding vooral verbonden is aan het gebrek aan kruissubsidiëring in het voormalige kader, mag de gescheiden boekhouding niet worden gebruikt als middel om de naleving van het principe van kostenbasing a posteriori te verifiëren.

De Europese aanbeveling van 8 april 1998 vermeldt dat de waardering van de netwerkactiva op basis van de toekomstgerichte of huidige waarde van een efficiënte exploitant, d.i. de waarde die zou gelden indien de markt onderhevig zou zijn aan een strikte concurrentie, een essentieel element is van de huidigekostenboekhouding (CCA). Het doel van de gescheiden boekhouding bestaat erin de prestaties van bepaalde bedrijfsonderdelen (bedrijfsactiviteiten) zo getrouw mogelijk weer te geven, als hadden zij als zelfstandige ondernemingen geopereerd. Het BIPT is van oordeel dat als de herwaardering van de activa op basis van de huidige kosten niet correct wordt uitgevoerd, dit een invloed kan hebben op het rentabiliteitsniveau van sommige bedrijfsactiviteiten en dus de NRI die moet nagaan of er geen concurrentieverstorende kruissubsidiëring is, op een dwaalspoor kan brengen.

De benadering die Belgacom heeft aangenomen voor zijn switchingnetwerk is echter aanvaard door de revisor Ernst & Young, die daarbij geen voorbehoud heeft gemaakt. Analysys heeft van zijn kant geen grote problemen vastgesteld bij de manier waarop Belgacom de switchingactiva geherwaardeerd heeft. Het verslag van de consultant laat verstaan dat deze aansluit op de herwaardering die door andere operatoren wordt gedaan. Om die redenen vindt het BIPT dat het niet gerechtvaardigd is om bij de herwaarderingmethode een voorbehoud te maken. Het Instituut verwacht echter dat in de toekomst de revaluatiemethode die in het kader van de gescheiden boekhouding wordt gebruikt, wordt afgestemd op diegene die door het BIPT is vastgesteld in het kader van het top-down model voor de interconnectietarieven.

- transmissienet

Er zijn geen grote problemen vastgesteld in verband met de revaluatie van de transmissieactiva van het netwerk. In een aantal gevallen zijn er evenwel aanzienlijke veranderingen geweest in de economische levensduur en APC-waarde. In vergelijking met andere operatoren is de revaluatie misschien aan de agressieve kant.

- andere activa dan het netwerk

Alleen netwerkinvesteringen en "eigen werk opgenomen als actief) vallen onder de revaluatie in huidige kosten. De afschrijvingsmethode die wordt gebruikt voor netwerkactiva is "tilted annuity", terwijl voor niet-netwerkactiva lineaire afschrijving wordt gebruikt. Om volledig coherent te zijn, zou het model van gescheiden boekhouding alle netwerk- en niet-netwerkactiva moeten revalueren en altijd dezelfde afschrijvingsmethode gebruiken. Het BIPT merkt echter op dat Belgacom niet de enige operator is die verschillende methodes toepast voor verschillende soorten van activa en dat de revaluatie van de andere activa, in tegenstelling tot het netwerk, geen prioriteit vormt.

8. PUBLICATIE

8.1 PUBLICATIE VAN EEN WINST- EN VERLIESREKENING, ALSOOK VAN HET VAST KAPITAAL VOOR DE INVESTERINGEN

De Interconnectierichtlijn stelt in artikel 8, paragraaf 3, inzake de openbaarheid van de informatie van de gescheiden boekhouding, dat de nationale regelgevende instanties deze informatie mogen publiceren in zoverre zulks tot een open, door concurrentie gekenmerkte markt bijdraagt, mits met het aspect van de commerciële vertrouwelijkheid rekening wordt gehouden. De Aanbeveling van de Europese Commissie verzoekt de NRI's om de publicatie van zoveel mogelijk van deze informatie aan te moedigen (Punt 7.6 van de Richtsnoeren voor de invoering van de gescheiden boekhouding, als bijlage bij de Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998, P.B., Nr. L 141 van 13 mei 1998, p. 26). Informatie waarvan is aangetoond dat deze commercieel vertrouwelijk is, mag niet worden gepubliceerd.

Het model van gescheiden boekhouding van Belgacom doet geen opgave van het geïnvesteerde kapitaal voor elke bedrijfsactiviteit apart.

De opstelling van zo'n staat zou problemen kunnen doen rijzen met de samenhang aangezien de andere activa dan het netwerk niet worden gerevalueerd. Het BIPT is van oordeel dat de revaluatie van die activa geen prioriteit is, in tegenstelling tot de revaluatie van de activa die samen het netwerk vormen. Rekening houdende met het feit dat het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 een staat van het vast kapitaal voorschrijft, kan het BIPT Belgacom evenwel niet vrijstellen van de opstelling en publicatie van een dergelijk document, maar het vindt dat het ontbreken ervan niet ertoe noopt een voorbehoud te maken.

Aan Belgacom wordt gevraagd de resultaten van het model van gescheiden boekhouding te publiceren, d.w.z. de eigenlijke gescheiden boekhouding. De publicatie door Belgacom dient op zijn website te geschieden. Er zal een link worden geplaatst op de website van het BIPT die rechtstreeks toegang biedt tot de inlichtingen op de site van Belgacom.

8.2 IDENTIFICATIE VAN DE VALORISATIE VAN DE INTERNE VERREKENINGEN VAN DE ENE BEDRIJFSACTIVITEIT BIJ DE ANDERE

Overeenkomstig de aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998² moeten interne verrekeningen duidelijk worden aangegeven en vastgesteld worden op een aanvaardbaar niveau. De interne verrekeningen mogen niet discriminerend zijn en moeten in de gescheiden boekhoudingen transparant zijn. De interne verrekeningen die overeenstemmen met intern gebruik moeten worden vastgesteld als het product van dit gebruik en de kosten per eenheid. De prijs voor intern gebruik moet gelijk zijn aan de prijs die in rekening zou worden gebracht wanneer het product of de dienst extern zou zijn verkocht.

Overeenkomstig artikel 2, § 5, van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 moeten organisaties die gescheiden boekhoudingen moeten voeren, de valorisatie van de interne verrekeningen van de ene bedrijfsactiviteit bij de andere duidelijk identificeren, volgens de nadere regels die door het Instituut worden goedgekeurd.

² Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998, P.B. nr. L 141 van 13.5.1998 (pagina 9)

Zoals hierboven beschreven (stap 8) levert de voorstelling van de verrekeningskosten in de gescheiden boekhouding een transparante identificatie op van de manier waarop de verschillende takken van de onderneming bijdragen tot de diensten en producten die door een andere tak worden geleverd.

Belgacom heeft de verrekeningen tussen bedrijfsactiviteiten in het kader van zijn gescheiden boekhouding 2004 duidelijk geïdentificeerd. Daardoor voldoet het aan de boekhoudkundige principes die vermeld zijn in het koninklijk besluit van 4 oktober 1999.

Belgacom heeft bovendien de tabellen met eenheidskosten voor de netwerkcomponenten met betrekking tot de transmissie en de schakeling overgezonden, zoals wordt aanbevolen in de Aanbeveling van de Commissie van 8 april 1998 inzake interconnectie in een geliberaliseerde telecommunicatiemarkt. De eenheidskosten van de netwerkcomponenten met betrekking tot de transmissie en de schakeling zijn identiek wanneer die componenten voor intern gebruik dienen (retailverkeer) als wanneer de componenten worden gebruikt om wholesalediensten te verstrekken (interconnectieverkeer).

Het model van gescheiden boekhouding van Belgacom berekent echter alleen voor de verkeersdiensten kosten per eenheid. De voorstelling van kosten per eenheid voor alle diensten zou de transparantie verhogen van de berekening van de verrekeningskosten.

9. DOCUMENTATIE VAN HET SYSTEEM VAN GESCEIDEN BOEKHOUDING VAN 2004

Artikel 109, § 2, van de wet van 21 maart 1991 schrijft voor: "*Het Instituut controleert de naleving van de boekhoudkundige principes die zijn vastgesteld in het koninklijk besluit bedoeld in het vorige lid (koninklijk besluit van 4 oktober 1999)*". De verificatie van de naleving van de boekhoudkundige principes die vastgesteld zijn in het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 is de taak van het Instituut. Bijgevolg moet het Instituut evenals de bedrijfsrevisor over alle informatie kunnen beschikken die het nuttig acht om de naleving van de principes die vermeld zijn in het koninklijk besluit van 4 oktober 1999, na te gaan.

Het BIPT is van oordeel dat de beschikbaarstelling van een uitvoerige en volledige documentatie des te meer noodzakelijk is wegens de hoge complexiteit van de interne kostenmodellen van Belgacom.

De audit van de gescheiden boekhouding van Belgacom van het jaar 2004 is uitgevoerd door een bedrijfsrevisor. Die laatste heeft de nodige informatie ter beschikking gehad om zijn audit uit te voeren. Bijgevolg heeft Belgacom voldaan aan zijn verplichtingen inzake documentatie van zijn systeem van gescheiden boekhouding.

Belgacom heeft een geïntegreerde functionele beschrijving opgesteld in verband met de gescheiden boekhouding 2004 en het onderliggende kostentoerekeningssysteem.

10. AUDIT VAN DE GESCEIDEN BOEKHOUDING VAN 2004

Het Belgische regelgevingskader dat van toepassing was op het boekjaar 2004 voorzag niet in een auditprocedure met betrekking tot de gescheiden boekhouding. Sedert het boekjaar 2000 heeft Belgacom evenwel het initiatief genomen om zijn gescheiden boekhouding voor onderzoek voor te leggen aan een auditor.

De taak van de onafhankelijke auditor bestaat in hoofdzaak erin te verifiëren dat de gescheiden rekeningen zijn opgesteld conform het onderliggende kostentoerekeningssysteem en dat de gescheiden boekhouding voldoet aan de Belgische reglementaire principes inzake administratieve verwerking en financiële verslaglegging van het schema van de gescheiden boekhouding.

Het resultaat van de audit dient te worden geformaliseerd in een verslag over de auditwerkzaamheden dat de uitgevoerde audit beschrijft, alsook over de conclusies die eruit

kunnen worden getrokken. Daarnaast dient een overeenstemmingsverklaring te worden opgesteld.

De bedrijfsrevisor heeft een overeenstemmingsverklaring opgesteld gedateerd op 22 december 2005, een verslag over de auditwerkzaamheden gedateerd op 28 december 2005 en een addendum met als datum 2 februari 2006. De eigenlijke gescheiden boekhouding (omzet, bedrijfskosten en return) zijn als bijlage opgenomen bij de overeenstemmingsverklaring van Ernst & Young.

De opdracht van de auditor (Ernst & Young) sloeg in essentie op de volgende punten:

- De controle van het model van de niet-netwerkkosten en de link met de boekhoudkundige scheiding (Local Access, Core Network, Retail en Other).
- De controle van het model van de netwerkkosten en de link met de boekhoudkundige scheiding (Local Access en Core Network).
- De opstelling van een overeenstemmingsverklaring met betrekking tot het model van gescheiden boekhouding 2004.

Ernst & Young heeft als uitgangspunt genomen dat de methodologie en de werking van de kostenmodellen en van het model van de gescheiden boekhouding voor het boekjaar 2003 door het BIPT zijn aanvaard en bijgevolg heeft de controle van het boekjaar 2004 zich toegespitst op de methodologische wijzigingen tussen 2003 en 2004 alsook op de werking van de betrokken modellen gedurende het jaar 2004.

Volgens bedrijfsrevisor Ernst & Young, rekening houdende met de commentaar in de vorige paragraaf, voldeed Belgacom NV per 31 december 2004 in alle materiële opzichten aan de bepalingen inzake administratieve verwerking en financiële verslaggeving van het schema van gescheiden boekhouding, zoals voorgeschreven door artikel 109 van de wet van 21 maart 1991 (en bijbehorende bepalingen voor de telecommunicatiesector), alsook door het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 ter uitvoering van dit wetsartikel.

11. OVEREENSTEMMINGSVERKLARING

Bijgevolg besluit het BIPT tot de volgende vaststelling van conformiteit.

Inhoud	Conformiteit	Voorbehoud	Opmerkingen / Verplichtingen	
Opsplitsing van de exploitatiekosten, het geïnvesteerd vermogen en de inkomsten door ze ten minste te verdelen over de volgende algemene bedrijfsactiviteiten	De uitsplitsing van de diensten die Belgacom in 2004 heeft voorgesteld, is gepast ten aanzien van de eisen van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999. Belgacom heeft een kostentoewijzing verwezenlijkt van de CPS en van de nummeroverdraagbaarheid tussen de bedrijfsactiviteiten "algemeen netwerk" en "retailverkoop".	Nihil.	Belgacom heeft geen gevolg heeft gegeven aan de verzoeken van het Instituut om een hoger niveau van specificatie te geven door de diensten ADSL retail en ADSL wholesale te identificeren in het blok "overige activiteiten".	
De kosten, het geïnvesteerd vermogen en de inkomsten worden toegewezen overeenkomstig het beginsel van kostenveroorzaking	De methode die Belgacom toepast om de kosten toe te wijzen voldoet aan het beginsel van kostenveroorzaking.	Nihil.		
Voldoende detaillering van het kostenberekeningsstelsel om de kosten aan gesplitste netwerkcomponenten te kunnen toewijzen	Het kostenberekeningsstelsel is voldoende gedetailleerd om de kosten aan gesplitste netwerkcomponenten te kunnen toewijzen Belgacom heeft een geïntegreerde functionele beschrijving opgesteld in verband met de gescheiden boekhouding 2004 en de onderliggende kostentoekekeningssystemen.	Nihil.		

Inhoud	Conformiteit	Voorbehoud	Opmerkingen / Verplichtingen	
Identificatie en validering van de niet-toerekenbare kosten op een aparte rekening en goedkeuring van de toerekening ervan	De identificatie en validering van de niet-toerekenbare kosten op een aparte rekening, alsook de goedkeuring van de toerekening vinden plaats in het model van gescheiden boekhouding van Belgacom.	Nihil.		
Bepaling van de waarde van de netwerkactiva tegen hun toekomstgerichte of huidige waarde		Nihil.	De revaluatiemethode die in 2003 door Belgacom is aangenomen (en ook in 2004 is toegepast) is als aanvaardbaar beschouwd door de auditor Ernst & Young en consultant Analysys in het kader van de gescheiden boekhouding. Deze revaluatie stemt echter niet overeen met de revaluatie waartoe het BIPT heeft besloten in het kader van het top-down model voor de interconnectietarieven.	Het BIPT verwacht dat in de toekomst de revaluatiemethode die in het kader van de gescheiden boekhouding wordt gebruikt, wordt afgestemd op diegene die door het BIPT is vastgesteld in het kader van het top-down model voor de interconnectietarieven.
Publicatie van een winst- en verliesrekening, alsook van het vast kapitaal voor de investeringen		Nihil.	Belgacom heeft geen winst- en verliesrekening, noch het vast kapitaal voor de investeringen gepubliceerd.	Belgacom is verplicht om binnen een maand na de publicatie van dit besluit de verplichtingen na te komen van artikel 2, § 5, van het koninklijk besluit van 4 oktober 1999 betreffende sommige boekhoudkundige principes die van toepassing zijn op organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt, dat voorschrijft dat organisaties die gescheiden boekhoudingen moeten

Inhoud	Conformiteit	Voorbehoud	Opmerkingen / Verplichtingen	
				voeren een winst- en verliesrekening moeten publiceren, alsook het vast kapitaal voor de verschillende investeringen. De winst- en verliesrekening en het vast kapitaal voor de verschillende investeringen voor elke bedrijfsactiviteit afzonderlijk moeten aan het BIPT worden overgezonden en gepubliceerd worden door Belgacom.
Identificatie van de valorisatie van de interne verrekeningen van de ene bedrijfsactiviteit bij de andere	Belgacom heeft de eenheidskosten voor de verkeersdiensten berekend. In vergelijking met de gescheiden boekhouding 2003, zijn de eenheidskosten van de ATAP's bepaald.	Nihil.	Het model van gescheiden boekhouding van Belgacom berekent niet uitdrukkelijk kosten per eenheid of kostenbepalende factoren in verband met de bedrijfsactiviteiten, behalve voor de switchingdiensten. Het model van gescheiden boekhouding van Belgacom zou uitdrukkelijk de kosten per eenheid of de kostenbepalende factoren in verband met de bedrijfsactiviteiten moeten berekenen, hetgeen de transparantie zou verhogen van de berekening van interne verrekeningen.	

12. BEROEPSMOGELIJKHEDEN

Overeenkomstig de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 kan tegen dit besluit beroep worden ingesteld bij het hof van beroep te Brussel, Poelaertplein 1, B-1000 Brussel binnen zestig dagen na de kennisgeving ervan. Het hoger beroep wordt ingesteld: 1° bij akte van een gerechtsdeurwaarder die aan de tegenpartij wordt betekend; 2° bij een verzoekschrift dat, in zoveel exemplaren als er betrokken partijen zijn, ingediend wordt op de griffie van het gerecht in hoger beroep; 3° bij ter post aangetekende brief die aan de griffie wordt gezonden; 4° bij conclusie, ten aanzien van iedere partij die bij het geding aanwezig of vertegenwoordigd is. Met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, vermeldt de akte van hoger beroep, op straffe van nietigheid de vermeldingen van artikel 1057 van het gerechtelijk wetboek.

M. Van Bellinghen
Lid van de Raad

G. Deneff
Lid van de Raad

C. Rutten
Lid van de Raad

E. Van Heesvelde
Voorzitter van de Raad